

ෆොස්පේට් නිධි

අපගේ අවශ්‍යතාවයන්ට, නිස්සාරණය කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් තරම් ඇවට්ටි ඇති ස්ථාන, ෆොස්පේට් නිධි ලෙස හඳුන්වයි.

- ෆ්‍රේෂයේ ඇති ෆොස්පේට් නිධි ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග තුනකට වෙන් කෙරේ.

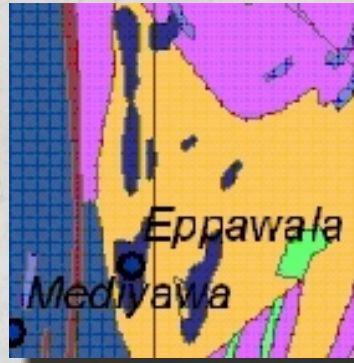
1. ග්‍රාමාන්ත ෆොස්පේට් නිධි
සතුන්ගේ වළඟන එකතුවීමෙන් සෑදෙන අතර ලුණ හොඳ වර්ගයේ ෆොස්පේට් නිධිවේ.

2. අවසාදන ෆොස්පේට් නිධි
සාගරයේ ජීවත්වන වාච් සහ අනෙකුත් ජීවීන්ගේ සිරුර කොටස් වුණු පසුලේ තැන්පත්වීමෙන් මෙම ෆොස්පේට් නිධි සෑදේ.

3. හඞුන ෆොස්පේට් නිධි
ෆොස්පේට් බිත්තර අඩංගු හඞුන ජීර්ණය වීමෙන් හඞුන ෆොස්පේට් (Rock Phosphate) සෑදේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ එස්සාවල සහ කව්තිගමුව ප්‍රදේශවල මෙම හඞුන ෆොස්පේට් නිධි හමුවේ. මෙම නිධිවලින් විශාලතම නිධිය අනුරාධපුර ද්‍රවිච්ඡින්නයාව අයත් එස්සාවල ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති අතර, එය 6 Km² පමණ භූමිභාගයක පැතිර ඇත.

- එස්සාවල ප්‍රදේශයේ භූ විද්‍යාව.

- ෆොස්පේට් නිධි
- වම් හඞුන
- අවට ඇති විසර්ජන හඞුන

ප්‍රදේශයේ ඇති විසර්ජන හඞුන අතර තැනින් තැන විසිරුණ ෆොස්පේට් නිධි අපට දැකිය හැක. මේවා කුඩා කපු ගැට ලෙස සෑදී ඇත. මෙවැනි කපු ගැට ඵයක් පමණ දැකිය හැක.

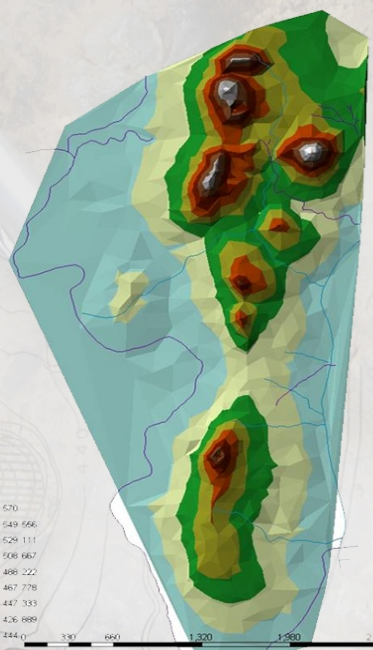
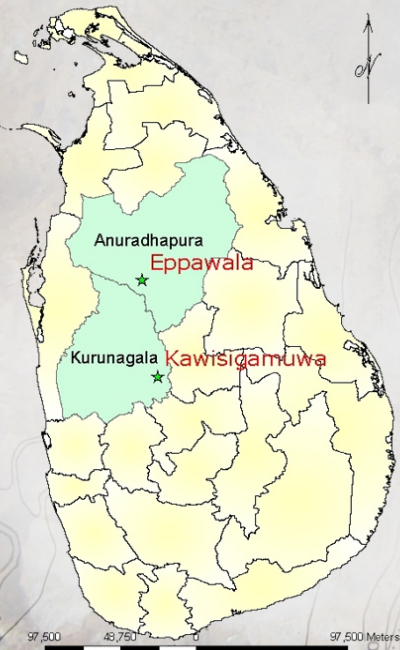
- ෆොස්පේට් බිත්තර යනු මොනවාද?

ෆොස්පේට් ඇනායන විවිධ කැටායන සමග සාදන අසාබනික සංයෝග, ෆොස්පේට් බිත්තර ලෙස හඳුන්වයි. ඇවට්ටි බිත්තරය කැල්සියම් ෆොස්පේට් $[(Ca_5(PO_4))_3(Cl,F,OH)]$ ලෙස හඳුන්වේ. මෙය ක්ලෝරො, ෆ්ලුවොරො, හයිඩ්‍රොක්සිල් ඇවට්ටි ලෙස හඳුන්වයි. මෙම බිත්තරයේ (30 - 42%) පමණ ෆොස්පරස් (P_2O_5 ලෙස) ඇත.

ෆොස්පරස් අපේ ජීවිතයට අත්‍යවශ්‍ය වැදගත්කමක්. මෙය විවිධ කර්මාන්ත වලට අවශ්‍ය අවදානයක් ලෙස යොදාගනී.

ෆොස්පේට් භාවිතයට ගන්නා ප්‍රධාන කර්මාන්ත නම්,

- පොහොර
- විශාල ශාස්ත්‍රීය
- සන්නිවේදන ආහාර
- බෙහෙත් ප්‍රවෘත්ති
- විවිධ රසායනික ප්‍රවෘත්ති
- නිෂ්පාදන වර්ග
- කෘත්‍රිම අස්ඵ නිෂ්පාදනයට
- බවර්

ඇවට්ටි ස්ඵටිකයක්

327095 327495

160900 242666

• පර්මිත නිධිය ජනනය වූ ආකාරය

හෙළුව ආශන්නයෙන් පැවති වැල්ලා වලින් ආග්නේය හඞ්ක [Igneous Rock] නිර්මාණය වේ. ආග්නේය වනු ලැබූ වැල්ලා වලින් එකතුවල ආග්නේය නිධියේ වම් හඞ්කය සෑදී ඇති අතර, මෙවැනි ආග්නේය හඞ්කය ජීර්ණය වීමෙන් හඞ්ක ආග්නේය නිධි සෑදේ.

• ආග්නේය නිධියෙහි ඇති ඛනිජ

33 M.P දුම්රු කන පැවැති මධ්‍යය ප්‍රධාන වශයෙන්, ද්‍රව්‍යීක ඛනිජ, Al_2O_3 සහ Fe_2O_3 වලින් සෑදී ඇත.

□ ප්‍රාථමික ඛනිජ
වම් හඞ්කයේ නිධි ජීර්ණයට ආරම්භය වනු ලැබූ ඛනිජ.
උදා :- ඇපටයිට්, ලුල්ලන්සයිට්, වැල්ලන්සයිට්

□ ද්‍රව්‍යීක ඛනිජ
වම් හඞ්කය ජීර්ණය වී ඇති නිසා සෑදුණ ඛනිජ
උදා :- ලිමොනයිට්, හිමිකයිට්.

• ආග්නේය නිධියෙහි ඇති ඛනිජ සංයුතිය

(Wt%)	ප්‍රාථමික ඛනිජවල	ජීර්ණය වූ මධ්‍යයේ
SiO ₂	0.31	0.06
MgO	0.00	----
Na ₂ O	0.11	----
SrO	0.60	----
P ₂ O ₅	41.82	39.84
CaO	53.99	53.77
FeO	0.01	1.88
MnO	0.03	0.15
F	3.04	----
Cl	1.60	----
Total	101.50	95.70

මෙම ඇපටයිට් ආවේණික කාල නිපැයුණු ආකාරී ආග්නේය හෙණොට වර්ග :-

1. මොන් ආග්නේය
2. කිංගල් කුණර් ආග්නේය
3. ලියල් කුණර් ආග්නේය
4. මොනෝ ඇපොනිකයිට් ආග්නේය
5. ඩබ් ඇපොනිකයිට් ආග්නේය

සුප්‍රභාවිම ජොස්පෝෆි

සාමාන්‍යාධිකාරී
ලංකා පොස්පේට් රාජ්‍ය සමාගම
ඒපීපීවල

විප්‍රභාවිල විකාශනී කාර්යාලය
දුරකථන 025 2249121 ෆැක්ස් 025 2249400
අලෙවි අංශය 025 2249290

කොළඹ කාර්යාලය
අංක 73 I/I, නව කලුණ පාලම පාර, කොළඹ 14.
දුරකථන: 011 2459906, 011 2459907
ෆැක්ස්: 011 2459906/7/8
වෙබ්: www.lpl.lk
ඊ-මේල්: info@lpl.lk

සරසාර ප්‍රසිද්ධතාව ශ්‍රී ලාංකීය ජර්මය

327495

LPL/NT/506/2018